

Sygn. akt V Ca 1823/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny-Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Fronczak
-----------------	------------------------

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2012 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko J. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 25 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 335/12

I. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od J. P. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 3680,98 (trzy tysiące sześćset osiemdziesiąt 98/100) zł z odsetkami umownymi w wysokości 19,72% w skali roku liczonymi od kwoty 2812,54 (dwa tysiące osiemset dwanaście 54/100) zł od dnia 8 września 2011 r. do dnia zapłaty i odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 868,44 (osiemset sześćdziesiąt osiem 44/100) zł od dnia 21 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 664 (sześćset sześćdziesiąt cztery) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od J. P. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 485 (czterysta osiemdziesiąt pięć) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 1823/12

UZASADNIENIE

Bank (...) S.A. w W. wniósł pozew przeciwko J. P. o zapłatę kwoty 3680,98 zł. Powód wskazał, że dochodzona kwota odpowiada zadłużeniu pozwanego z tytułu karty kredytowej.

Sąd Rejonowy wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty J. P. wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, iż ze względu na niską rentę i stan zdrowia nie będzie mógł spłacić zadłużenia.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego;

W dniu 26 marca 2008 roku J. P. zawarł umowę o kartę kredytową C.. Na skutek jej używania powstało zadłużenie w kwocie należności głównej 2812,54 zł powiększonej o odsetki umowne naliczane od 2010 roku.

Pozwanemu wypłacana jest obecnie renta w kwocie 566,66 zł. J. P. jest w stanie po zawale serca, udarze niedokrwinnym mózgu i transplatacji wątroby. Cierpi na nadciśnienie i cukrzycę polekową.

Sąd Rejonowy uznał, że w takim stanie faktycznym sprawy powództwo nie mogło zostać uwzględnione.

Sąd nie miał wątpliwości co do istnienia stosunku prawnego będącego podstawą zgłoszonego przez powoda roszczenia: znajduje ono podstawę prawną w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd dokonał oceny żądania pozwu w oparciu o art. 5 k.c., zgodnie z którym nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego; takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Sąd Rejonowy przyjął, iż dla oceny zasadności dochodzenia przedmiotowego roszczenia nie bez znaczenia pozostaje sytuacja osobista pozwanego. Stwierdził, iż uwzględnienie powództwa i zobowiązanie pozwanego do zapłaty kwoty rzędu 4 000 zł w istocie pozbawi go możliwości fizycznej egzystencji.

W przekonaniu Sądu, wniesienie w takiej sytuacji pozwu o zasądzenie w/w kwoty, stanowi nadużycie prawa, a zasądzenie dochodzonego przez powoda roszczenia byłoby niezgodne z zasadami współżycia społecznego, tj. równością i wzajemnym poszanowaniem stron stosunku prawnego będącego podstawą roszczenia oraz koniecznością uwzględniania szczególnie trudnych i niezależnych od strony sytuacji życiowych, w jakich się ona znalazła.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powodowy Bank, zaskarżając go w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego ,a mianowicie art. 5 k.c.:

a) poprzez jego niewłaściwe zastosowania polegające na przyjęciu, iż wniesienie pozwu stanowiło nadużycie prawa, a zasądzenie dochodzonego w pozwie roszczenia byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego tj. równością i wzajemnym poszanowaniem stron stosunku prawnego będącego podstawą roszczenia oraz koniecznością uwzględniania szczególnie trudnych i niezależnych od strony sytuacji życiowych w jakich się znalazła, w sytuacji gdy Pozwany sam naruszył zasady uczciwości i wzajemnego poszanowania i konieczności uwzględniania szczególnie trudnych i niezależnych od strony sytuacji życiowych tj.: - Pozwany zaciągając kredyt był już chory, co oznacza, iż już w tej chwili zdolność do jej spłaty była ograniczona, szczególnie okoliczności nie powstały więc po zaciągnięciu zobowiązania, przez co fakt zaciągnięcia pożyczki, licząc się z możliwością niespłacenia nosi znamiona winy,- Pozwany nie zawarł z bankiem w formie pisemnej umowy, uzasadniającej wstrzymanie dalszych działań sądowych, nie wystąpił też do Powoda celem zawarcia porozumienia w sprawie dobrowolnej spłaty zobowiązań,- Pozwany nie poczynił innych przewidzianych prawem działań w celu zaspokojenia wierzycieli;

b) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na faktycznym przyjęciu, iż interes Pozwanego przeważa nad interesem Powoda.

c) poprzez przyjęcie, iż wniesienie pozwu o zapłatę stanowiło nadużycie prawa podmiotowego,

d) poprzez uznanie, iż w sprawie miało miejsce naruszenie przez Powoda zasad współżycia społecznego, pomimo braku podniesienia takiego zarzutu przez Pozwanego,

e) poprzez przyjęcie a priori, iż Pozwany nie ma możliwości uiszczenia zobowiązań z karty kredytowej, w sytuacji braku kompleksowego rozważenia sytuacji majątkowej Pozwanego,

2) naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

a) art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia i odniesienia się do wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie tj.: karty informacyjnej, orzeczenia lekarskiego, wskazującego, iż w chwili zaciągnięcia przez Pozwanego zobowiązania był on chory i niezdolny do pracy, co może prowadzić do twierdzenia, iż mógł liczyć się z tym, iż nie będzie w stanie spłacić zadłużenia, systematycznego spłacania przez Powoda kwoty 30 złotych co prowadzi do stwierdzenia, iż był on w stanie spłacać częściowo zobowiązanie, wyciągu z renty, z którego wynika, iż część renty zajęta przez egzekucję administracyjną, co z założenia ma charakter przejściowy, a zdolność płatnicza Pozwanego jest w istocie większa, których dogłębne zbadanie prowadziłyby do wniosku, iż Pozwany w chwili zawierania zobowiązania wiedział, iż spłacenie przez niego zobowiązania może być znacznie utrudnione, a także że posiada on zdolność regulowania choć części zobowiązań, co wymagałoby dalszego zbadania możliwości płatniczych Pozwanego i mogło by prowadzić bądź do uwzględnienia powództwa w całości, bądź do rozłożenia świadczenia na raty bądź do częściowego uwzględnienia powództwa. To uchybienie miało więc istotny wpływ na wynik sprawy;

b) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie dlaczego zdaniem Sądu wniesienie Pozwu stanowiło nadużycie prawa, a przez to utrudnienie w zbadaniu prawidłowości i legalności rozstrzygnięcia Sądu,

- niezrozumiałość rozstrzygnięcia tj. brak wskazania czy to Powód czyni ze swojego prawa użytek sprzeczny z zasadami współzycia społecznego, czy niezgodność z zasadami współzycia społecznego powstałaby tylko w razie zasądzenie roszczenia w całości. - niewskazanie dlaczego Sąd uznał za stosowne oddalić powództwo, a nie orzec o rozłożeniu świadczenia na raty lub dokonać innego rozstrzygnięcia,

niewyjaśnienie dlaczego zasądzenie świadczenia miałyby pozbawić Pozwanego możliwości fizycznej egzystencji skoro w postępowaniu nie doszło do ustalenia jaki majątek posiada Pozwany, które to uchybienia miały istotny wpływ na treść orzeczenia.

Ponadto z ostrożności procesowej, w przypadku uznania przez Sąd, iż uprawnione było oparcie rozstrzygnięcia na zasadach współzycia społecznego, apelujący zgłosił zarzut zastosowania przez Sąd zbyt daleko idącego rozwiązania polegającego na oddaleniu powództwa w całości, a tym samym naruszenie przepisu postępowania tj. art. 320 k.p.c. poprzez nierozłożenia świadczenia na raty, pomimo istnienia ku temu przesłanek.

Z dalszej ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia żadnego z powyższych zgłaszanych zarzutów, skarżący zgłosił zarzut naruszenia art. 5 k.c. poprzez oddalenie powództwa w całości, w sytuacji gdy art. 5 k.c. zezwala na częściowe oddalenie powództwa.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kwoty 3.680,98 złotych wraz z odsetkami wskazanymi w pozwie tj. od kwoty 2.812,54 złotych z odsetkami umownymi od dnia 08 września 2011 roku do dnia zapłaty w wysokości 19,72%, oraz od kwoty 868,44 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od 21 października 2011 roku do dnia zapłaty; zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, z uwzględnieniem postępowania apelacyjnego, według norm prawem przepisanych.

W przypadku podzielenia zarzutów podniesionych z ostrożności procesowej apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w ten sposób, iż orzeka się rozłożenie świadczenia na raty płatne w wysokości i terminach zgodnie z uznaniem sądu wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów postępowania apelacyjnego i za I instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje;

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego – wbrew stanowisku Sądu I instancji - w omawianej sprawie nie występują okoliczności wskazane w art. 5 k.c., które mogłyby stanowić podstawę do oddalenia powództwa.

Działanie zgodne z prawem korzysta z domniemania zgodności z zasadami współzycia społecznego, chyba że wykazane zostaną szczególne, konkretne okoliczności obalające to domniemanie.

Sąd Rejonowy dokonał co prawda poprawnej analizy sytuacji majątkowej i zdrowotnej pozwanego, niemniej częściowo pominął okoliczności powstania stosunku prawnego łączącego strony, czym naruszył przepis art. 233 § 1 k.p.c.

Z punktu widzenia zasad stosowania art. 5 k.c. nie jest rzeczą obojętną ocena zachowania się podmiotu prawnego pozostającego w konkretnym wypadku pod ochroną tego przepisu.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione pogłębienie oceny materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy.

Sąd II Instancji zgodnie z art. 382 k.p.c. ocenia materiał dowodowy zgłoszony również przed Sądem I instancji. Oznacza to, że w obowiązującym aktualnie systemie apelacji pełnej Sąd II instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez Sąd pierwszej instancji. Tym samym postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter merytoryczny (uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie III CZP 49/07 – zasada prawna).

Odnosząc się do faktów dotyczących osoby pozwanego należy zatem stwierdzić, że ze sprzeciwu i dołączonych do niego dokumentów w postaci min. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wynika, iż niepełnosprawność pozwanego istnieje od 2005 roku, a ustalony stopień niepełnosprawności od 2006 roku. Należy zauważyć, że umowa kredytu stanowiącego podstawę dochodzonego roszczenia została zawarta w roku 2008. Oznacza to, że w tej dacie pozwany, z uwagi na istniejącą już chorobę i orzeczony stopień niepełnosprawności, zdawał sobie sprawę z tego, że jego sytuacja materialna jest trudna. W ocenie Sądu Okręgowego zaciąganie zobowiązań w sytuacji, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo trudności w ich spłacie jest oznaką nielojalności wobec kontrahenta i nie zasługuje na ochronę.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że okoliczności wskazywane przez pozwanego, tj. trudna sytuacja materialna i zaliczenie go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności Orzeczeniem Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, w żaden sposób nie dają podstaw do uznania, że powód uczynił ze swego prawa użytek, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia. Z tego powodu pozwany nie podlega ochronie przewidzianej w art. 5 k.c. Skorzystanie w sprawie niniejszej z wynikającego z umowy kredytowej uprawnienia banku do wypowiedzenia udzielonego kredytu i dochodzenie jego spłaty nie może być uznane za nadużycie prawa.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo w całości.

Zmiany w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu skutkują jednocześnie koniecznością zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Skoro w wyniku rozpoznania apelacji powództwo zostało uwzględnione w całości to pozwany powinien zwrócić powodowi koszty procesu za I i II instancję, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.